

Tensta språkcafé på studiebesök till Karolinska Institutet 2025-09-05

Sammanställning av Stig Rosenlund

Jag har medtagit några foton som Fahyma lagt på WhatsAppsajten.

Vi samlades c:a 13:45 i konsthallen, tog tunnelbana till Fridhemsplan och buss till Karolinska Institutets byggnad Forskaren. Den ligger på Hagaesplanaden 49 i Solna nära Torsplan. Det var en varm sensommardag.

Utanför konsthallen.

I tunnelbanan.

Väntan på buss 5. Den är en blå stombuss som har ersatt buss 77.

På ingång till Forskaren. Där bedrivs forskning om Life Science. Det är ett paraplybegrepp för flera vetenskaper, såsom biologi, bioteknik, ekologi, medicin.

Inne i lokalen The Cell. Vår guide Samira Bouabana ger en introduktion till utställningen. Den heter **Me You We**. Vi hade trott att den handlar om olika cellers funktioner i kroppen med röntgen- och mikroskopbilder, men den ger i stället en psykologisk/psykiatrisk belysning av olika sjukdomar i konstnärlig form. Det är ju lika bra för vår del.

Konsten här skall belysa mänskligt beteende och ge känslor som skall ge ökad kunskap. Flera delar behandlar medicinska metoder som förr var godkända men nu förkastas.

Exploring Human Behaviour

Three exhibitions 2025-2027

Me You We

Psychological distress, increasing conflicts and a planet in crisis - how did we get here, and how can we move forward? Change begins with the realisation of how the world is shaped by our actions. As individuals and as societies, we have the power to heal and to re-establish the balance.

Human behaviour is guided by our basic needs - how we eat, sleep and interact. Our relationships are formed by biological, cultural and social factors. It is through our actions that we express care, hatred and love - both as congenital instincts and as learned behaviour.

There is a constant interaction between the individual and the collective. Our actions affect our emotions, and our emotions steer our actions. Our personality, values and attitudes are reflected in our behaviour and affect how we are treated by others.

Our capacity to adapt has been crucial to our survival but has

also created division and conflict. Societal norms are continually subject to change - they can unify but also exclude. When they are challenged, questions about identity and belonging arise. In such situations, empathy becomes of crucial importance. Understanding and accepting each other's differences can tear down walls and build bridges.

Rapid technological advances provide opportunities but also risks. We are subjected to algorithms and designs that lead to addictive behaviour by manipulating the brain's reward system, in the same way as addictive substances.

Art has a unique power to affect both individuals and societies. It can make unconscious patterns visible and open doors to reflection and change.

We are not doomed to repeat history. We can learn, choose a different path. We can create a better future together.

Psykiskt lidande, växande konflikter och en planet i kris - hur hamnade vi här, och hur tar vi oss vidare?

Förändring börjar med insikt om hur våra handlingar formar världen. Som individer och samhällen har vi kraften att läka och återställa balansen.

Mänskligt beteende styrs av våra grundläggande behov - hur vi äter, sover och interagerar. Våra relationer formas av biologiska, kulturella och sociala faktorer.

Genom våra handlingar uttrycker vi omsorg, hat och kärlek - både medfödda instinkter och inlärdade beteenden.

Individ och kollektiv samspelar ständigt. Våra handlingar påverkar våra känslor, och känslor styr vårt agerande.

Personlighet, värderingar och omständigheter speglas i vårt beteende och påverkar hur vi bemöts av andra.

Vår anpassningsförmåga har varit avgörande för vår överlevnad men har också skapat klyftor och konflikter. Samhällsnormer förändras ständigt - de kan ena men också utesluta. När de utmanas väcks frågor om identitet och tillhörighet.

I detta sammanhang blir empati avgörande. Att förstå och acceptera varandras olikheter kan riva murar och bygga broar.

Teknikens snabba utveckling erbjuder möjligheter men också risker. Vi exponeras för algoritmer och design som skapar beroenden genom att manipulera hjärnans belöningssystem, likt beroendeframkallande substanser.

Konsten har en unik kraft att påverka både individ och samhälle. Den kan synliggöra omedvetna mönster och öppna dörrar till reflektion och förändring.

Vi är inte dömda att upprepa historien. Vi kan lära och välja en annan väg. Vi kan skapa en bättre framtid tillsammans.

“We appeal, as human beings to human beings:
Remember your humanity, and forget the rest.”

From Bertrand Russell and Albert Einstein's Manifesto, 1955

En del av utställningen handlar om anorexi.

I en serie verk som Francesco Albano skapade mellan 2009-2013 utforskade han kroppen som tema, utifrån en djupt personlig upplevelse relaterad till hans yngre systers ätstörning.

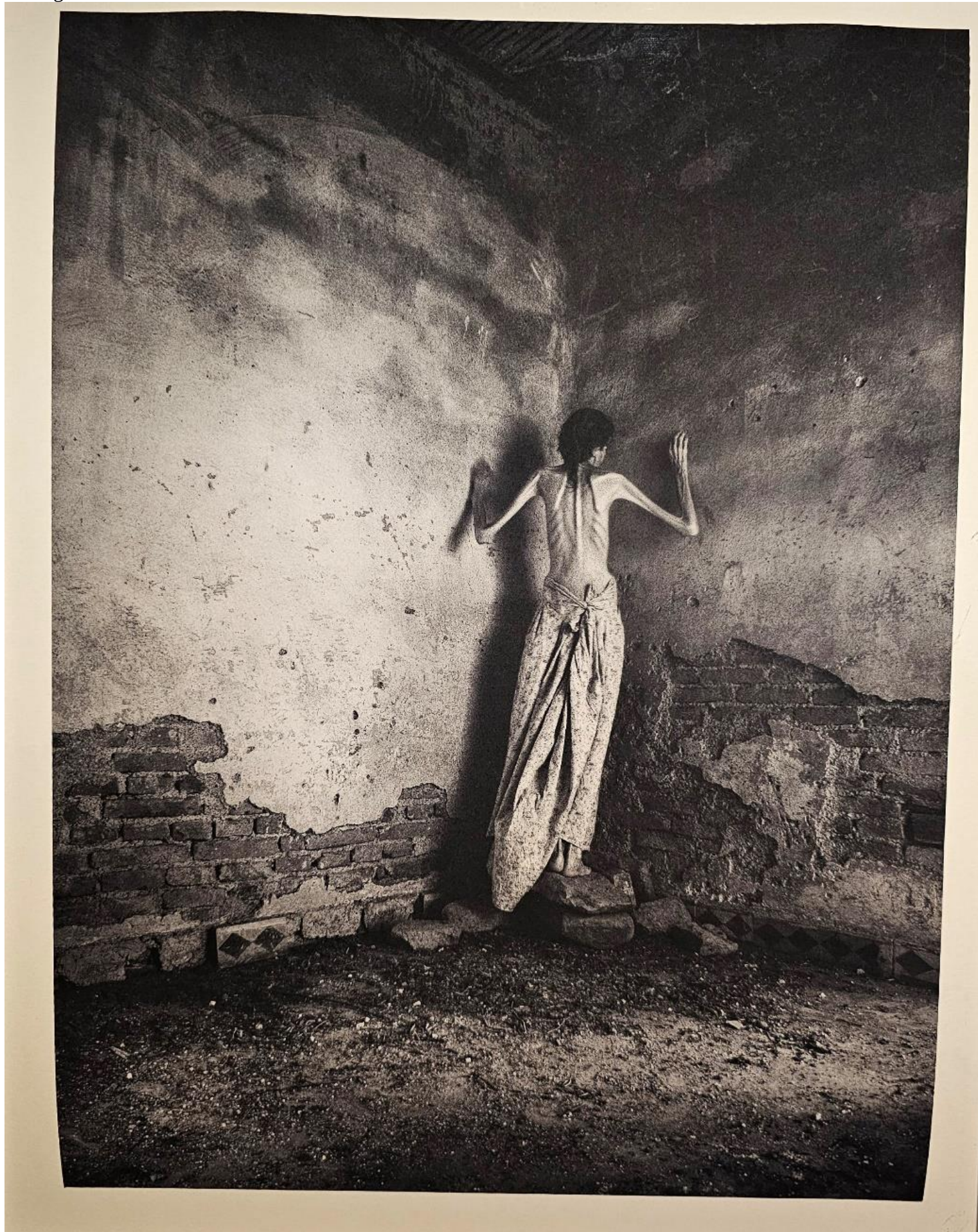
Med *Twelve Years Ago New Year's Feast* går han tillbaka i tiden, till ögonblicket innan hans systers sjukdom exploderade som en bomb och förändrade hela familjens historia.

Det var ett sätt att knyta ihop trådarna igen, att börja om och försöka förstå händelserna som fick familjens grundvalar att rämna. Verket föreställer nyårsmiddagen 2007, i efterhand sett som den sista familjemiddagen som skulle kunna beskrivas som lugn och fridfull. Innan sjukhusvistelserna, innan familjen började vittra sönder, innan det oundvikliga var ett faktum.

Skulpturen visar en formlös massa som spyr ut sig själv över ett berg av tomma tallrikar. En varelse som både slukar, kräks och förvandlas till ett inre rum - en slags matsal, ett dukat bord som ger vika och kollapsar under ett ras av hud, ben, brosk och tallrikar. Det är en kropp — en kropp som ett hem, en kropp som en familj. En kropp som ångest.

Material: Polyuretanskum, vax, polyester, harts, trä, järn, keramiska plattor, tyg

En ung norsk kvinna som avled av anorexi.

EEG-teknik.

Hjärnans elektriska aktivitet

EEG (elektroencefalografi) registrerar hjärnbarkens elektriska aktivitet och används för att diagnostisera neurologiska tillstånd som demens, hjärnhinneinflammation och epilepsi. Inom sömnforskning spelar EEG en central roll i analyser av sömnstadier och identifieringen av sömnstörningar som insomnia, narkolepsi och sömnapné. Under djupsömn dominerar långsamma delta-vågor, medan hjärnaktiviteten under REM-sömn liknar den vid vakenhet.

Vid en EEG-undersökning placeras elektroder på patientens skalle för att registrera hjärnans elektriska signaler, vilka sedan analyseras. EEG började användas kliniskt på 1930-talet och är idag ett oundgängligt verktyg inom både medicinsk diagnostik och hjärnforskning. Inom exempelvis lingvistik och beteendevetenskapliga forskningsstudier används EEG bland annat för att kartlägga hjärnans aktivitet vid olika stimuli och beteenden.

EEG-nät: Inlån Stockholms universitet avdelningen för Lingvistik

The cortical electrical activity

EEG (electroencephalography) measures electrical activity in the cortex, measure reactions to specific stimuli and to diagnose neurological conditions such as dementia, meningitis and epilepsy. In sleep research, EEG plays a key role in analysing sleep stages and identifying disorders such as insomnia, narcolepsy and sleep apnoea. Deep sleep is dominated by slow delta waves, whilst brain activity during REM sleep is similar to that of being awake.

An EEG examination involves placing electrodes on the patient's scalp to register the brain's electrical signals, which are then analysed. The first clinical use of EEG was in the 1930s, and it is now an indispensable tool in both medical diagnostics and brain research. In research studies, EEG can be used to map activity in the brain during the performance of certain tasks or different linguistics and behavioural science.

EEG Net Cap: On loan from Stockholm University's Department of Linguistics

Bältning.

Utlämnad, omyndigförklarad och försvarslös

Bältning är en tvångsåtgärd inom psykiatri där patienten spänns fast i en säng. Metoden används när det finns en omedelbar fara för att patienten skadar sig själv eller någon annan. Varje år bältas tusentals personer i Sverige inom psykiatrins slutenvård. Bältning är dock omdiskuterat.

På Island avskaffades metoden bältning 1932. Sedan dess tränas personal att hantera våldsamma patienter genom teamwork, olika slags grepp och lugnande samtal. De flesta patienter ger med sig utan kamp.

I vissa delar av Sverige används metoden Safewards för att minska bältning av barn. Metoden strävar mot trygg vård med hjälp av konkreta förändringar i kommunikation, metoder och vårdmiljö. FN:s barnrättskommitté förespråkar ett förbud mot bältning av barn.

Tvångsbälten. Inlån: Medicinhistoriska museet i Stockholm

Abandoned, declared legally incompetent and defenceless

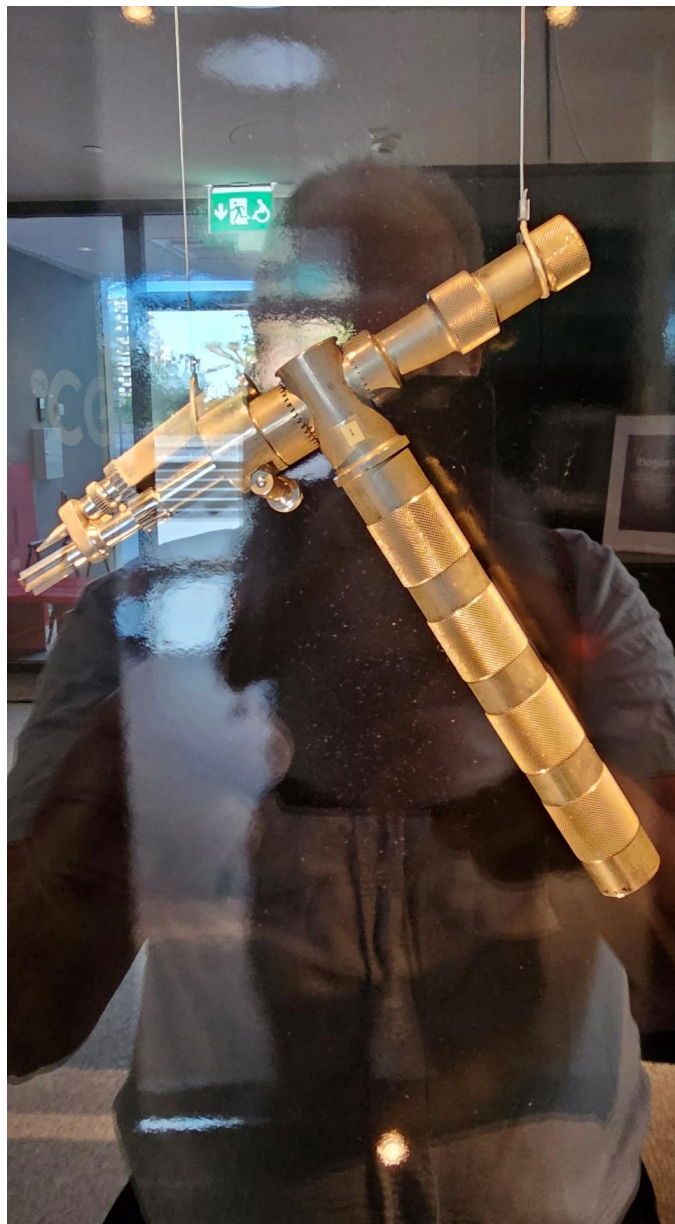
The enforced use of medical restraints is a measure that is applied within psychiatric treatment where the patient is strapped to a bed. This method is used when there is adjudged to be an immediate risk that the patient may seriously injure themselves or another person. Every year, thousands of people are restrained in this way in Sweden's inpatient psychiatric wards.

In Iceland, the use of this method was outlawed in 1932. Since then, healthcare personnel have been trained to manage violent patients by the use of teamwork, different kinds of physical holds and talking calmly. Most patients soon calm down without a fight.

In some parts of Sweden, the Safewards method is used to reduce the use of medical restraints on children. The aim is to ensure safe care by implementing dedicated changes in communication, methods and the care environment. The UN Committee on the Rights of the Child advocates for the prohibition of the use of such medical restraints on children.

Restraints. On loan from: Medicinhistoriska museet i Stockholm

Lobotomi.

Ett ingrepp med förödande konsekvenser

1949 fick den portugisiska läkaren António Egas Moniz Nobelpriset i fysiologi eller medicin för operationsmetoden lobotomi. Operationen ansågs kunna lindra ångest och psykoser t ex vid schizofreni.

Det var en riskfylld operation där nervbanor skars av – från pannloben till djupare liggande regioner i hjärnan som är centrum för känslolivet. Många patienter dog, andra blev apatiska och fick förändrad personlighet.

Hjärnan skadades för alltid. Inte bara ångesten ”skars” bort utan även möjligheten att känna glädje, delaktighet, engagemang och livslust.

Trepan. Inlån: Medicinhistoriska vänföreningen i Falun

A procedure with devastating consequences

In 1949, the Portuguese doctor António Egas Moniz was awarded the Nobel Prize in Physiology or Medicine for his surgical method, lobotomy. The operation was considered to relieve anxiety and psychoses, such as in schizophrenia.

It was a risk-filled procedure, whereby nerve tracts were severed – from the frontal lobe to deeper-lying regions in the brain that are the centre for emotions. Many patients died, whilst others became apathetic and had altered personalities.

The damage to the brain was permanent. It was not only anxiety that was “removed” but also the capacity to feel joy, participation, engagement and a lust for life.

Trephine. On loan from: Medicinhistoriska vänföreningen in Falun

Tvångströja. Och om oetisk tandhälsoundersökning.

Experiment med mörk baksida

Vipeholmsanstalten har gått till historien för det så kallade kolhydratsförsöket under åren 1945-1955. Funktionsnedsatta barn fick stora mängder godis och kola i syfte att studera utvecklingen av karies. Resultatet blev att patienternas tänder förstördes under stort lidande. Ett grymt experiment där försvarslösa människor användes som försökspersoner och som inte hade blivit godkänt av Etikprövningsmyndigheten idag. Samtidigt har resultaten lagt grunden till den goda tandhälsa vi har idag i Sverige.

Tvångströja från Vipeholmsanstalten, Lund (1935-1982). Inlån: Kulturen i Lund

Experiments with a dark side

Vipeholm Hospital has gone down in history as the site of carbohydrate experiments on humans in the period 1945-1955. Intellectually disabled children were fed large amounts of sweet toffees with the deliberate intention of causing tooth decay. Under great suffering, the result was that their teeth were destroyed. A cruel experiment whereby defenceless children were used as human guinea pigs, which violated the medical ethical principle of doing good. Even so, the results provided the foundation for today's good dental health in Sweden.

Straitjacket from Vipeholm Hospital, Lund (1935-1982). On loan from: Kulturen i Lund

Detta konstverk gestaltar sömnlöshet.

Några av oss studerar vävnadsprover i mikroskop.

Deltagarna bjöds på kaffe.

Författaren av denna bildberättelse.

